The Materia Medica

Nosodes

Henry Clay ALLEN

Copyright © Médi-T 2003

Tuberculinum

Ум :

Тревожност, мрачно, меланхолично настроение.

Загубила меланхоличния израз, който преди имала.

Склонна да хленчи и да се оплаква; унил ум, тревожност.

Много тъжна.

Нервно раздразнение; отвращение към труд.

Безразлична.

Забравяща.

Отвращение към всякакъв труд, особено умствена работа.

Чувствителност към музика.

Не обича да бъде безпокоена от хора; треперене на ръцете.

Чувствала се откровено грозна; личните антипатии станали почти мания.

Дреболии предизвиквали силно раздразнение и не можела да се освободи от тях.

Много раздразнителна, иска да се бие; без колебание хвърля нещо по някого, дори без причина.

Паметта слаба, неспособна да мисли.

Разбиране и концентрация почти невъзможни.

Голяма тревога за бъдещето, иначе изразено безразличие.

Голяма сънливост и умора; цялата мускулна система отпусната; желание да лежи през цялото време.

Нервна; слаба; РАЗДРАЗНИТЕЛНА.

Меланхолична, отчаяна, мрачна, раздразнителна, капризна, кисела; невъзпитана, свадлива; лежи в леглото и се оплаква; плачлива, с добър характер, сега на границата на лудост.

Капризна, остра, мрачна, депресирана и меланхолична, дори до лудост.

Невъзпитана, свадлива; лежи в леглото и се оплаква; плачлива, плаче без причина, не може да се спре.

РАЗДРАЗНИТЕЛЕН ПРИ СЪБУЖДАНЕ; НИЩО НЕ МОЖЕ ДА ГО ЗАДОВОЛИ; НИЩО НЕ ГО УДОВЛЕТВОРЯВА.

Меланхолия с изразен хипохондричен делириум.

Всичко в стаята изглежда странно, сякаш е на непознато място.

Силна неспокойност; и вътрешна неспокойност.

При всяко малко неразположение хленчи и се оплаква; лесно се плаши, особено от кучета; крещи от ужас, когато куче се приближи.

Тревожност, мрачно, меланхолично настроение.

Много неспокойна вечер, когато бъде събудена.

Периодична тревога и ужас.

Много тъжна, унила и се оплаква непрекъснато.

Нервно раздразнение; отвращение към физически или умствен труд.

Безразлична; забравяща; отвращение към всякакъв труд, особено умствен.

Изключително чувствителна към музика.

Чувствителностите притъпени; със студени тръпки и болки в главата, гърба и крайниците.

Сомнолентност; загуба на жизнена сила; голяма физическа слабост.

Не обича да бъде безпокоена; треперене на ръцете и краката.

Сопорозно, замаяно състояние; неспособна да намери правилния път; объркана, обстановката изглежда странна.

Паметта слаба или загубена; неспособна да мисли или разбира.

Разбирането трудно; трябва да прочете параграф няколко пъти, за да го разбере.

Сопор; сомнолентност; с диспнея.

Кома: дълбока, продължила три дни, с температура 106.

Делириум и сериозни менингеални симптоми след инжекция на **Tuberculinum**.

Пълна загуба на съзнание; ступор и стридорозно дишане.

Лудост; остра или хронична, с фамилна история на туберкуларни заболявания.

Когато най-добре избраното лекарство не успява да облекчи или трайно излекува при изразена туберкуларна диатеза, с туберкуларна фамилна история.

Отчаяна, обезкуражена, чувства сякаш би предпочела да умре, отколкото да живее.

Макар по природа с добър характер, станала мълчалива, кисела, остра, капризна, раздразнителна, мрачна, депресирана и меланхолична, дори до лудост. — Burnett.

Глава :

Световъртеж, особено сутрин; тежест с замъгляване на очите; принудена е да се опира на нещо при навеждане, особено при изправяне след навеждане; със сърцебиене; с гадене; с болки в гърба сутрин; след обяд.

Голяма топлина в главата; приливи на топлина след обяд; усещане за топлина в главата вечер.

Главоболие: дълбоко във фронталната област; дълбоко в слепоочията; на върха на главата, с усещане за топлина; от шията към челото; сутрин, преминаващо следобед.

Усещане за тежест на върха на главата.

Главоболие със замъгляване на зрението.

Главоболие със световъртеж.

Пронизващо главоболие.

Пронизваща болка във фронталната област от 10 сутринта до 3 следобед.

Главоболие вечер; следобед.

Фронтално главоболие сутрин.

Главоболие с шум в ушите.

Главоболие сутрин с кръвотечение от носа.

Главоболие от шията към челото; парещо, пронизващо.

Колосална хиперемия на pia mater и мозъчната субстанция; екстремно препълване на съдовете на повърхността, вътрешно тъмночервени; туберкулите не показват регресивни промени (арахнитис).

(Усещане сякаш мозъкът е притиснат с железен обръч. **Bac.**)

Главоболие < от движение.

Мигренозно главоболие започващо около 8 сутринта, усилващо се през деня; много променливо, накланянето на главата на една страна увеличава болката от тази страна.

Мозъкът сякаш е хлабав и се търкаля от една страна на друга.

Стрелкаща болка в тилната област, спускаща се надолу по гръбнака.

Главоболие започващо около 10 сутринта, усилващо се до 3 или 4 следобед.

Болките са непостоянни, бързо сменят мястото; първо на едно място, после на друго, не > в никаква поза.

Главоболие вечер в 8 часа, невротично, първо на едно място, после на друго, над едното око, после над другото, после в тилната област и надолу по гръбнака.

Главоболие следобед, по-лошо при качване по стълби, по-добре на открит въздух.

Силно главоболие и световъртеж следобед; замайващо, с гадене, като морска болест.

Тъпо главоболие при събуждане.

Странно усещане в главата при първо лягане, сякаш лека субстанция се търкаля от над очите към върха на главата.

Силно главоболие започващо от мастоидния израстък отляво и простиращо се през главата към противоположната страна.

Пълно физическо изтощение без видима причина.

Студени тръпки през целия ден, въпреки че стаята е топла; мускулите на цялото тяло болезнени при допир или натиск.

Сутрин толкова уморена и мускулите болят толкова силно, че е трудно да стане.

Голяма тежест в главата и болка в тилната област и шията.

Силно главоболие, < на втория ден, продължаващо до третия, повтарящо се от време на време в продължение на много седмици и принуждаващо към неподвижност. — Burnett.

Главоболие с чести остри, режещи болки, преминаващи от над дясното око през главата към задната част на лявото ухо. — Rose.

Главоболие с голяма интензивност, предшествано от тръпка, преминаваща от мозъка надолу по гръбнака; при пристъп — усещане сякаш главата над очите е подута; изпада в безсъзнание със крясъци, дърпане на косата, блъскане на главата с юмруци или опит да я удари в стената или пода. — Swan.

Главоболие от четиридесет и пет години, болка преминаваща от дясната фронтална издатина към дясната тилна област. — Swan.

Ужасна болка в главата, сякаш има стегнат железен обръч около нея; треперене на ръцете; мъчително усещане за влажни дрехи по гръбнака; почти пълна безсъница; дълбока адинамия; смятан от близките за на ръба на лудост; повечето му братя и сестри починали от „вода в мозъка“; десният бял дроб солиден, вероятно от заздравели каверни, тъй като някога страдал от белодробна фтиза. — Burnett.

Мрачен, мълчалив, раздразнителен, крещи насън, много неспокоен нощем, запек; сестра му починала от туберкуларен менингит. — Burnett.

Капризен и болнав, хленчи и се оплаква, индурарани жлези навсякъде, детето горещо, сънливо, урината червена и песъчлива, много склонно да се плаши, особено от кучета; било ваксинирано и имало много лоша ръка четири месеца след това; не се усмихва, хленчи когато му говорят, кожата мътна, черепът хидроцефален. — Burnett.

Момче, 20 месеца, болно дни наред с главата, висока температура, неспокойствие и непрекъснато крещене; накрая никакъв сън 40 часа, последвано от колапс; особен мирис на тялото; фамилна история на туберкулоза. — Burnett.

Туберкуларен менингит, с излив; главата постепенно се увеличава; редуващо се будност и делир нощем, говори несвързано през деня на интервали; нощни халюцинации и страх, делир; пирексия; имал екзема, която почти изчезнала след две неуспешни ваксинации, последвани скоро от горното състояние; след прием на лекарството се появил силен пустулозен обрив, после петна от лепра и екзема. — Burnett.

Базиларен менингит. — Sinker.

Туберкуларен менингит. — Sinker.

Остър церебрален менингит, със силен страбизъм. — Biegler.

Plica polonica: няколко тежки случая трайно излекувани с **Tuberculinum**. — Jackson.

Очи :

Подути клепачи; главоболие с подути клепачи сутрин.

Дясното око много подуто, конюнктивата възпалена.

Тъпота и тежест в очите; тъмнина пред очите.

Замъгляване на зрението със световъртеж.

Отваря дясното око (което е било затворено).

Разпадане на цикатрикси от стари язви на роговицата (Stoker).

Изчистване на помътняване на роговицата, резултат от стара туберкулозна кератит (Stoker).

Туберкулоза на клепачите — малки сиви и жълти възелчета в конюнктивата на външните части на клепачите, увеличаващи се, сливащи се, след което внезапно изчезващи.

Поява на фликтенули, където преди не е имало (Maschke).

Конюнктивит; херпес на клепачите.

Амблиопия с неправилност и пълна парализа на зениците (при алкохолик).

Ечемик на горния клепач на дясното око.

Клепачът подут, силно болезнен; след четири дни се отворил, отделяйки зелена гной.

Ечемик на долния клепач на дясното око, появил се внезапно, започнал да се подува като ужилване от пчела.

Отворил се в рамките на 48 часа, отделяйки зелена гной.

Уши :

Шум в ушите.

Шум в ушите с тежест в главата.

Пронизваща болка от фаринкса към ушите.

Главоболие с шум в ушите и натиск на върха на главата.

Голяма болезненост в ушите и зъбите.

Отделяне на жълтеникава материя от ушите.

Подуване на жлезите около ухото и на шията, по-лошо под ухото и зад него.

Леко отделяне на жълтеникава материя от дясното ухо.

Без болка.

Earl, на 2 години. Светъл тен. 25 януари 1895. Туберкулоза по бащина линия. От миналия февруари има отделяне от ушите на жълтеникава материя без особени симптоми. Бил облекчен от медикаменти до последните две-три седмици. Сега има значително подуване на жлезите около ухото и на шията, по-лошо под ухото и зад него, с леко отделяне на жълтеникава материя от дясното ухо. Без болка. Няма апетит; приема само мляко, ако има чай в него. Не е в лошо състояние, но е по-слаб от обичайното. Желае свеж въздух и иска да бъде навън. Неспокоен нощем; през деня е по-добре. Бил много фебрилен ден-два преди ухото да започне да тече. **Tuberculinum 50 m., една доза.**

7 февруари. Подуването около ухото се увеличило до неделя вечер (три дни) и изглеждало сякаш ще пробие навън. Оттогава намалява; ухото е спряло да тече вчера. Отделянето станало гъсто и не изтичало; промивали го с топла вода и сапун; постепенно намаляло. Почти без миризма. Изпражнения веднъж-два пъти дневно. Апетитът по-добър. Малко по-неспокоен нощем. Иска да излезе навън, но плаче да се върне обратно в къщи. Главата сякаш го боли, когато плаче. Настроението по-добро; не е толкова капризен. Подуването на жлезите почти изчезнало. Постепенно се подобрява. **Placebo.**

26 февруари. По-добре във всяко отношение. Няма подуване или отделяне от ухото. Семейството го смята за излекуван. Единственото забележимо е, че изглежда малко блед и нервен при ставане сутрин, но това бързо преминава. В по-добро телесно състояние. **Sac. lac.** Случаят не изисквал повече лекарство и бързо се излекувал.

Нос :

Кориза.

Отделяне на слуз от носа, вискозна, жълто-зелена.

Повишено отделяне на слуз, с фронтално главоболие.

Болки в ушите и зъбите с кориза вечер, с главоболие.

Кървене от носа.

Комедони на носа, заобиколени от малки пустули.

Носът, който преди се усещал „горещ и парещ“, е загубил това усещане.

Обилно отделяне на кръв, смесена със слуз от ноздрите.

Изглежда да има нова настинка при всяка промяна на времето.

Постоянно издухва кръв от носа.

Обилно отделяне на кървава слуз.

Малък цирей на върха на носа; на горната носна комисура и един на горната устна.

Циреите били малки, тъмночервени и съдържали зелена гной.

Много бавно заздравяващи.

Кихане, парене, водниста кориза.

Изглежда да има настинка през цялото време.

Течаща кориза.

Отделяне на гъста, лепкава, сиво оцветена слуз.

Събужда се всяка сутрин в 5 часа, за да изчисти носа и гърлото.

Бълбукане на слуз в гърлото веднага след хранене, което трябва да бъде експекторат.

Болезненост вътре в носа, започваща като воднисти пъпки, които, нагноявайки, образуват корички; носът и устните леко подути; лек сърбеж. — Rose.

Лице :

Оточно, бледо лице.

Клонични конвулсии на musculus orbicularis inferior, остри.

Конвулсии в областта на лицевия мускул, особено buccinator.

В един случай възпалението на лупуса (на лицето) показало несъмнено еризипел от доста тежък тип, и пациентът бил известно време в опасност.

Зачервяване на бузата от същата страна като засегнатия бял дроб, по време на реакцията (Borgherini).

Горната устна и носът се подулили през първите две-три реакции, устната се напукала от вътрешната страна.

Херпес на устните и клепачите (Heilferich).

След десетата инжекция левият му мустак, който бил поддържан късо подрязан, за да се предотврати събиране на корички, спрял да расте, всеки косъм паднал, и за месец лявата горна устна била напълно лишена от косми и изглеждала под лупа като депилирана; обаче космите започнали да растат добре преди да напусне дома. (Hine).

Леко подуване и сърбеж на устните. — Rose.

Зъби :

Неясна зъбобол.

Зъбите се усещат хлабави.

„Усещане сякаш зъбите са всички наблъскани заедно и твърде много за главата му.“

Сорди по зъбите.

Възпаление на венците, подобно на скорбут.

Венците тургесцентни, усещат се подути.

Уста :

Езикът мръсен, обложен.

Езикът силно обложен.

Обложеност на мекото небце и езика.

Вкус: солен, гноен.

Афти на езика и букалната мукоза.

Език сух.

Сухота на устните.

Черни мехури по устните.

Небце: гранулации огромно подути и силно васкуларизирани.

Дъх зловонен.

Изплюва кръвниви, ивичести със слуз храчки от устата и гърлото.

Горчив, неприятен вкус; нищо не вкусва естествено.

Това продължило повече от месец.

Езикът обложен бяло отзад и през центъра.

Опарено усещане на езика и в устата, сякаш изгорени; езикът болезнен на върха.

Устните сухи, напукани; цялата уста много суха, но без жажда, по-лошо сутрин при ставане.

Жажда за малки количества вода.

Събужда се няколко пъти през нощта поради сухота в устата.

Гърло :

Болка в фаринкса и ларинкса.

Драскане в фаринкса.

Гъделичкане в гърлото, предизвикващо кашлица.

Усещане за слуз в гърлото.

Усещане за тумор в гърлото.

Сухота в гърлото; тонзилит; общо възпалително състояние на фарингеалната мукоза.

Ретрофарингеален абсцес.

Пареща болка в гърлото.

Усещане за стягане в гърлото; в ларинкса.

Тежест и усещане за бълбукане в гърлото.

Болка, простираща се от гърлото към ушите.

Дисфагия увеличена; по-късно намалена (при ларингеална фтиза).

Интензивна болка в назофаринкса при преглъщане.

Усещане сякаш гърлото е подуто отдясно; отделя много слуз от задните носни ходове, по-лошо веднага след хранене.

Игловидни болки в лявата страна на гърлото < при преглъщане.

Болки, стрелкащи към лявото ухо при преглъщане; неспособност да яде твърди храни.

Сухота на гърлото и задните носни ходове, със суха, гъделичкаща кашлица нощем.

Апетит :

Апетит добър; наслаждава се на храната.

Всичко е наред, докато достигне долното черво, тогава започва напъване.

Изпражнения предимно несмлени; лентерия; тегло 112; преди провинга тежал 134.

Загуба на апетит, особено сутрин.

Жажда: силна, ден и нощ; парене сутрин.

Винаги е пил кафе, но сега не може да понесе дори миризмата му, която < главоболието.

Голяма жажда.

Уста, устни и език сухи и напукани.

Желание за храна, за нещо да яде, но не се облекчава от ядене.

Стомах :

Оригвания и усещане за пълнота над стомаха.

Гадене, повръщане.

Силно повръщане с > на главоболието.

Гадене и повръщане, гадене с усилия за повръщане, с колики и диария.

Преходно неразположение и повръщане след обяд.

Повръщане след всяко хранене.

Гадене и неразположение сутрин с тежест в областта на стомаха.

Натиск в стомаха, издигащ се към гърлото, сякаш дрехите са твърде стегнати.

Крампозна болка в стомаха.

Гадене с болки в пъпната област с диария.

Гадене с разтърсване и бъркане в стомаха и увеличена жажда.

Неразположение в стомаха и натиск.

Гадене сутрин.

Пронизващи болки в областта на стомаха.

Оригване на безвкусен газ.

Постоянно гадене, но не може да повърне.

Оригване, с парещо усещане в хранопровода от стомаха към устата.

Безвкусни оригвания с много газове.

Гадене и отвращение при вида или миризмата на храна.

Празно, усукано усещане в епигастриума, последвано от ново изхождане.

Много натиск, постоянна болка в епигастриума.

Усеща сякаш стомахът е стиснат от ръка.

Голяма жажда за гореща вода, която не облекчава.

Празно усещане след хранене, сякаш не е задоволен.

Ветровита диспепсия, с щипещи болки под ребрата от дясната страна по мамарната линия. — Burnett.

Корем :

Крампозни болки в стомаха и корема.

Усещане за стягане в корема.

Колики с диария и тежест в стомаха.

Колики с голяма жажда.

Умора и неразположение в областта на стомаха и корема; пронизващи болки дълбоко в слезката; силна болка в областта на черния дроб.

Болезненост (пронизваща) в областта на черния дроб, слезката, яйчниците, семенната връв, тестисите (особено левия), тазобедрените стави, ректума.

Болки в областта на апендикса.

Маса от увеличени жлези в дясната илиачна ямка — много по-малка.

Шест пустули на различни части на кожата на гърба и корема, които след отделяне на секрет са заздравели.

Дискретен папулозен обрив по гърдите и корема.

Перфорираща язва в червата.

Подуто усещане в корема през целия ден.

Борборигми, много бълбукане и къркорене.

Сякаш нещо започва в левия слабинен участък и пълзи нагоре, с постоянни къркорения.

Тъпа болка и къркорене в корема, постоянно променящи се от едната към другата страна.

Голяма умора и слабост.

Усещане в корема сякаш е силно разтегнат; дрехите много притискат, особено около кръста; принудена да свали корсета веднага от страх от задушаване.

Пукане, разпукващо усещане в корема.

Празно усещане в корема, последвано от парене от кръста надолу през долните крайници.

Треска, изтощение, коремни болки и дискомфорт, неспокойствие нощем, жлезите в двата слабинни региона увеличени и индурарани; крещи насън; „ягодов“ език. — Burnett.

Tabes mesenterica; подуване отляво, също и отдясно; оплаква се от „шев“ в хълбока след тичане; отпуснат и неразположен да говори; нервен и раздразнителен; говори насън; скърца със зъби; апетит слаб; ръцете сини; индурарани и осезаеми жлези навсякъде; корем като барабан; областта на слезката изпъкнала. — Burnett.

Ингвинални жлези индурарани и видими; обилни изпотявания; хронична диария.

Изпражнения и анус :

Запек; изпражнения твърди, сухи, с газове и колики.

Диария с щипещи и парещи болки.

Натиск и стягане в ректума.

Болка в ректума.

Сърбеж в ануса.

Постоянно напъване за дефекация; често без резултат.

Тенезми, болезнени, постоянни; не толкова силни при лежане, но не > от лежане.

Безрезултатно напъване; без позив за изпражнение; сякаш сфинктерът е проблемът.

Изпражнението сякаш пада от разстояние по-нагоре, идващо главно като малки диарични капки без болка, докато сфинктерът бъде достигнат.

Тенезмите започват веднага щом фекалиите преминат през долната част на ректума.

Тенезми и безрезултатно напъване ден и нощ; никаква почивка; нарушен, неосвежаващ сън.

Болка тъпа, повече или по-малко силна; около хълбоците, сакрума и цялата тазова област.

При кашляне — усещане сякаш ректумът се разкъсва.

Много се изморява при седене, но се страхува да се движи, защото движенията < тенезмите.

Ранна сутрешна диария; спешна, водниста, тъмнокафява и зловонна, изхвърляна с голяма сила, 5 сутринта.

Тази ранна сутрешна диария продължила осем дни, неизменно от 5 до 6 сутринта.

Рано сутрин — спешно, безрезултатно напъване с тенезми.

Ранна сутрешна диария; водниста, безболезнена, ярко жълта, но без изтощение след това.

Mrs. S—, 27 г., Денвър — катар на нос, гърло и ларинкс; кашлица силна < при лягане; 10–15 минути след лягане кашля силно; отделя жилава слуз, която не може нито да изкашля, нито да преглътне. Нощни изпотявания; топло покрита. Сутрешна диария: водниста, обилна, изхвърляща се като струя, в 6:30 сутринта; леко движение в леглото я кара да става бързо. Къркорене, бълбукане в корема сякаш литри вода са в стомаха и червата. С внимателно хранене може да мине деня без диария. Без обяд — изпражненията нормални, но това не влияе на сутрешната диария. Сутрин — слаба, изтощена. Следобед — чувства се добре. Изключително нервна по време на менструация. Последните три цикъла — 10–15 дни закъснение и по-оскъдни. Лекувана с **Aloe, Sulphur, Podophyllum, Gamboge, Rumex**.

Обилни, воднисти изпражнения два-три пъти дневно.

Постоянно напъване за дефекация.

Формикация.

Редки изпражнения; лек тенезъм.

Постоянно, безрезултатно желание.

Редки, жълти изпражнения, със значително напъване; три изхождания след 5 следобед, със силна жажда и борборигми.

Щипеща болка с напъване в долната част на корема; известно облекчение след дефекация.

Изпражнения бледожълти.

Усещане за дърпане и стягане на сфинктера.

Обилна, водниста, зловонна диария, като старо сирене, в 5 следобед.

Внезапна диария преди закуска, с гадене.

Диария, яростна треска, гореща кожа, голяма топлина в главата, зачервено лице, очи обърнати нагоре, треперене и въртене; особен зловонен мирис на тялото. — Burnett.

Cholera infantum. — Swan.

Силно кървене от червата, кашлица; изтощение; фамилна история на фтиза.

Пикочни органи :

Урината прекъсва, спира и тръгва; тече бавно; трябва да напъва при дефекация, за да уринира.

Неспособност да уринира, независимо колко силно напъва или колко пълен е пикочният мехур, докато не настъпи спазъм на ануса; тогава тече, спира и пак тече няколко пъти.

Намалено количество урина.

Принуден да уринира много често, особено при промени на времето.

Една десета албумин в пика на реакцията; изчезва по-късно.

Специфичното тегло на урината се увеличава от 1016 до 1023, с излишък от урати и нишковидна слуз.

Пептонурия при мъж, 33 г. (Maregliano).

Хематурия с бъбречна болка.

Излишък от урати.

Обилно вискозно мукозно отделяне.

Урината — честа, обилна; оставя жълто-червеникав облак при престояване, пълна с урати.

Урина: мирис на варен боб.

Мъжки полови органи :

Болки в тестисите и семенната връв от лявата страна.

Mr. G. A. T., 28 г., продавач на сухи стоки, светъл тен, умствено-мотивен темперамент, активен, жилав, добре хранен. Баща и трима чичовци починали от белодробна туберкулоза, оставяйки го единствения жив мъжки представител на семейството; строго въздържан, не употребява кафе, чай, бира или тютюн. Страдал девет години от неволни емисии, със или без ерекции, и със или без сънища; слаб и изтощен два дни след емисиите; има шест или осем на месец. Лекуван от най-добрите лекари и от двете школи в града, последните шест години под хомеопатично лечение, и три години под грижите на един от най-способните членове на тази асоциация.

Женски полови органи :

Силни болки в гърдите вечер в началото на менструацията.

Менструация с болки в лумбосакралната и овариалната област.

Пронизваща болка в долната част на корема; болки в лумбосакралната област < при ходене.

Слабост в гениталната област; болезнена менструация.

Кръвта на бучки, менструацията продължава повече дни от обичайното; менструацията идва осем дни по-рано.

Парещи болки във външните гениталии; остра левкорея; болки в сакралната и овариалната област към тазобедрените стави.

Усещане за топлина във външните гениталии, с увеличена левкорея.

Крампи в маточната област с болки в сакралната и овариалната област.

Пареща болка в овариалната област.

Менструацията се връща четиринадесет дни след раждане.

Менструация пет дни по-рано, зловонна, оскъдна, тъмен поток само два дни; прекъсва за един ден, връща се на четвъртия.

Функцията била напълно неестествена по вид.

Менструацията обикновено един или два дни закъснява и продължава четири дни.

Miss Mary E. A., 29 г., студентка в университета, един брат жив, но в лошо здраве. Майка, няколко лели и останалите членове на семейството починали преди тридесетгодишна възраст от туберкулоза. На 11 години била тежко отровена с отровен бръшлян и оттогава има ежегодни пристъпи през лятото. Менструирала на 13; ранна, обилна, оскъдна, тъмна, със сусирeци, изтощителна, капеща цяла седмица; пропуска юни, юли и август всяка година. Стомахът и коремът подути < през лятото. Лесно се изпотява на отделни части. Ръце и крака оточни. Тил и тилна област тежки; болезнени. Умствен труд — колежанската работа може да бъде извършвана само с голямо усилие. Неспокоен, сънуван, неосвежаващ сън. Крака и ръце студени и влажни. Лятната жега я изтощава. Левкорея: остра, обилна, кафеникаво-жълта, зловонна, стичаща се до петите в големи количества. Не се облекчава от къпане.

Случай на рак на гърдата, диагностициран от най-добър алопатичен авторитет в Бостън; без история на травма или скръб. Най-особените симптоми били туберкуларни малки твърди възелчета в жлезата, повърхностна връв към аксилата. Преди това страдала от силни главоболия; след появата на образуванията главоболията изчезнали. Зърното било втеглено. Поради туберкуларния характер на образуванията и историята на предишните главоболия, подобни на тези на **Tuberculinum**, дала една доза. За 48 часа започнали парещи, ланциниращи болки в образуванията; преди това имала парещи болки, облекчавани от седативи. Парещите,

ланциниращи болки продължили два-три дни, после постепенно изчезнали. Втеглянето на зърното станало по-слабо, туберкулите омекнали, болките изчезнали и общото здраве бързо се подобрило.

Дихателни органи :

Ясен ефект при ларингеални случаи, предимно благоприятен.

След десет инжекции — ларинксът силно засегнат, възпалително подуване и улцерация.

Централна инфилтрация на лигавицата на ларинкса, яркочервена, по-ярка от нормалното.

Появило се огромно подуване на аритеноидите.

Туберкулозно образувание.

Ексфолирация на дясната гласна връв, вид на екстравазация под задната ѝ част.

Хиперемия на връзките засилена и покрита с малки улцериращи точки.

Кашлица и експекторация, продължили четири месеца след измокряне (отстранено, не са намерени бацили).

Усещане за натиск в гърдите.

Кашлица и храчки.

Дразнеща кашлица, < нощем.

Лека кашлица нощем с болка в страната и кървави храчки.

Силна кашлица вечер с болка под дясната гърда.

Склонност към кашляне.

Силна кашлица с мукопурулентна секреция сутрин.

Кашлицата му пречи да спи вечер.

Кашлица, секреция на храчки, особено при ходене, с пронизващи болки в белите дробове и сърцебиене.

Вид кашлица като магарешка.

Суха кашлица; нощем.

Кашлица с вискозна слуз.

След много кашляне — усещане за слуз в фаринкса, слузта лесно се отделя.

Експекторацията намалена. — Heron.

Сърцебиене и болки в гърба с кашлица.

Хруптящи хрипове в дясното рамо, отзад.

Обилна водниста експекторация, обичайна по време на реакцията. — Wilson.

С всяко увеличаване на дозата — астматични пристъпи, продължаващи от три до седем часа.

Изключителна бързина на дишането, без диспнея — 60 до 90 в минута; ако пациентът бъде заговорен, бързото дишане спира веднага (като куче, което диша бързо на слънце). — Heron.

Принуден да прави дълбоки вдишвания; диспнея.

Затруднено дишане, бързо засилващо се.

Изразено усещане за задушаване.

Лека, продължителна, дразнеща кашлица, продължила месеци при момиче с ясно фтизиен хабитус. — Burnett.

Твърда, суха кашлица, понякога лека, но обикновено без експекторация, леко фебрилна. — Boardman.

Твърда, суха кашлица, разтърсваща пациента, повече по време на сън, но не го буди. — Boardman.

Експекторация на невискозна, много лесно отделяща се, гъста слуз от дихателните пътища, последвана след ден-два от много ясен тембър на гласа. — Burnett.

Гръден кош :

Усещане за натиск в гърдите.

Топлина в гърдите.

Пронизваща болка в гърдите, особено на върха на левия бял дроб.

Усещане за стягане в прекордиалната област.

Болки в двете страни на гърдите, преминаващи към гърба.

Болки в лявата страна.

Пронизване в страната.

Нощни болки в гърдите.

Пронизващи болки: в белите дробове; в лявата страна; болки между лопатките.

Болезненост в страната през нощта.

Пронизваща болка в гърдите отдясно и отляво.

Пронизваща болка в лявата страна сутрин и следобед.

Пронизваща болка в белите дробове при смях.

Болка в аксилата, особено при повдигане на ръката.

Пронизваща болка: в белите дробове с кашлица и сърцебиене.

Натиск в гърдите, пронизваща болка от двете страни на гърдите, в гърба.

Сърцебиене, причинено от дълбоки вдишвания; болезненост в гърба с болки под ребрата.

Болки в субклавикуларната област с кашлица.

Пронизваща болка в левия бял дроб.

Болка от ключиците към гърлото.

Болка в върха на белия дроб, излъчваща към аксилата и ръката.

Пронизваща болка в гърдите и гърба < от всяко движение.

Болка в левия бял дроб към аксилата.

Болка в лявата страна, преминаваща към гърба.

Болка в левия връх и в областта на слезката.

Силна болка в гърба, в аксилата и ръцете.

Болки в лявата страна, трябва да прави дълбоки вдишвания.

Бронхитични звуци в двата бели дроба.

Тъпота в десния връх.

Внезапна, обилна хемоптиза, завършваща фатално.

Развитие на каверна от противоположната страна на първоначално засегнатата.

Нови отлагания на туберкули по плеврата.

Повърхността на старите белодробни каверни показва необичайно интензивно зачервяване на гранулационните слоеве.

Хеморагична инфилтрация на стените.

Скорошни кръвоизливи, наблюдавани в каверните.

В фатални случаи на улцеративна фтиза белите дробове, особено, и плеврата показват обширни и тежки скорошни промени — плеврит, най-често много тежък, прост и туберкулозен, често хеморагичен и нередко двустранен. Казеозна пневмония или казеозна хепатизация — белият дроб изглежда като „кървава пудинг“ осеян с парчета лой (пациентът — архитект, 33 г., получил шест инжекции, последната четири седмици преди смъртта. В началото имал индурация само на един връх. Лечението било прекратено поради постоянна треска и инфилтрация на долния лоб).

Катарална пневмония, но различна от обичайната (при която алвеолите имат желатинов вид при изстискване), тук съдържанието на алвеолите е много воднисто и мътно — мътна инфилтрация; прилича на флегмонозно състояние.

Мека хепатизация, различна от обичайната катарална, тъй като в средата на участъците се развиват огнища на омекване, водещи до бързо разрушаване и образуване на каверни.

Развитие на нови туберкули, малки туберкули, даващи начало на нови язви, внезапно се появяват, особено в плеврата, перикарда и перитонеума.

Мобилизирани бацили — метастази.

Абсцеси в белите дробове.

Перфориращи абсцеси в дихателните органи.

Парещо усещане в двата бели дроба, по-добре на открит въздух.

Силно парещо усещане в върха на десния бял дроб, под второто ребро.

Суха, дрезгава кашлица и експекторация на жълта, кърваво-ивичеста слуз.

Гърдите болезнени, първо на едно място, после на друго.

Ранна сутрешна кашлица, храчки с кръвни ивици.

Твърда, суха кашлица няколко дни, водеща до експекторация на жълта слуз, смесена с бели бучки или количество бяла, нишковидна субстанция, приличаща на гъсто мляко, със болезненост на единия или двата бели дроба при кашляне или дълбоко вдишване.

Усещане за силна тревога в областта на сърцето, особено по-лошо при ходене.

Пулсации, синхронни със сърдечния ритъм, усещани във всички части на тялото.

Лека дрезгава кашлица, продължаваща цял ден, < при лягане и при ставане; изтощение; тъпота при перкусия на върха на десния бял дроб. — Burnett.

Момиче, 15 г., високо за възрастта си; уголемени тонзили; хронично отделяне от носа, < рано сутрин при ставане; говорът дебел; гръден кош тип „гълъбов“; много се поти по носа; много лошо потене на гърдите, подмишниците, дланите, носа и краката; чувства се много студена; слезката увеличена; ясно изразена тъпота при перкусия на върха на десния бял дроб; тежко пострадала от ваксинация; получава измръзвания. — Burnett.

Хектично зачервяване на бузите; задух; лека дрезгава кашлица; няколко стумозни белези на шията; мътна кожа; големи, влажни хрипове в двата бели дроба; увеличен гласов резонанс в десния бял дроб; амфорични звуци в десния бял дроб; голяма, мека жлеза в лявата страна на шията; силно изразен ендокардиален шум, най-силен при апикалния удар. **Iodoformum 3x** в четиригранни дози два месеца, с подобрение, последвано от **Tuberculinum c.** в редки дози. — Burnett.

Начална фтиза при момче на 7 г.; загуба на плът; голямо изтощение; болестна плахост; жлезите в слабините и от двете страни на шията много увеличени и индурарани, особено жлезите над върха на десния бял дроб; страдал много от ваксинация. **Thuja 30** и **Sabina 30** били дадени първо, след това **Tuberculinum**. — Burnett.

Нощни изпотявания; назъбени резци; индурарани жлези навсякъде, много големи и многобройни; корем като барабан; скърцане със зъби нощем; голяма склонност към настинки; изпотяване < в областта на белите дробове и на главата; голяма глава, с изпъкнало чело; склонност към пристъпи на треска и диария. — Burnett.

Начално туберкуларно заболяване; неспокойствие нощем; безсъние; скърцане със зъби; склонност към диария; липса на апетит; зловонен дъх; назъбени зъби; болка след храна; повръщане на храна; индурарани жлези; „ягодов“ език; непослушна; много раздразнителна; слаб растеж; много слаба; момиче, 6 г. — Burnett.

Грозна малка кашлица, седем седмици; много експекторация; болки в десния бял дроб; вечерна треска; черен дроб и слезка увеличени; кашлица сутрин след закуска; шията леко гушава; почти не яде закуска. — Burnett.

Кашлица, < 6 сутринта; назъбени резци; слаба и хилава; шийни и ингвинални жлези силно увеличени и индурарани; „ягодов“ език; момиче, 7 г. — Burnett.

Няма дихателни шумове на върха на десния бял дроб, леко увеличен гласов резонанс; болка в лявата страна; обилно изпотяване; момиче, 18 г. — Burnett.

Много треска, < вечер; неспокойна и ужасно раздразнителна; силно депресирана и почти постоянно възбудена; език много червен; хронична диария; загубила 14 паунда за последните шест седмици; няма апетит; изхожданията изхвърляни от червата като от „поп-ган“. — Burnett.

Лоша кашлица от около дванадесет месеца; експекторация на кръв; един от върховете бил осезаемо болен; имала пневмония; гръден кош плосък; ускорено дишане; прекалено потъмнява на слънце. — Burnett.

Анемична, болнава, бледа; дълбока слабост, диспнея, не може да се качва или да бърза; менструацията нередовна. — Burnett.

Дама, 26 г., в първи стадий на туберкулоза; диспнея и бързо дишане; загуба на плът; мазна, мътна кожа. — Burnett.

Едър мъж, жив, румен тен; майка му починала от фтиза, сестра ѝ страда от същото; често получава пневмония в студено време, затова пътува от място на място, за да избегне настинки; кашля много, отделя много храчки; обилно се поти и пие големи количества течности; ужасни безсънни нощи с почти постоянна треска; жлезите на шията силно увеличени. — Burnett.

Оплаква се, че е „в туберкулоза“ от много години; много слаба и изтощена от треска; белите дробове много плоски; дишането почти незабележимо; треска; слаб апетит; отпусната. — Burnett.

Тения на скалпа; лимфни жлези навсякъде осезаеми; ребрата много плоски; „ягодов“ език; лоша кашлица, < нощем; макар на 11 години практически няма зъби — рудиментарни, не над нивото на венците. — Burnett.

Изразен фтизиен хабитус; тежки хемороиди; запек; кафеникаво кожно заболяване на корема. — Burnett.

Клиничен случай — Mary Gilbert (Scholes) :

През септември 1905 г. бях повикан да видя малко ирландско момиче, Mary Gilbert, на 10 години, страдащо от това, което смятах за пневмония — температура 104°F, суха кашлица със силна болка в гърдите.

Лекувах я с обичайните лекарства — **Belladonna**, **Bryonia**, и др., с само привидно подобрение.

Но детето губеше плът и изглеждаше да развива емпием.

Около третата седмица се появило обилно отделяне на зловонна, гнойна, зеленикава материя от устата.

Семейството било предупредено от „домашния ангел“, че детето ще умре — три последователни почуквания на вратата в полунощ били знак.

Дали ѝ светена вода и повикали консултиращ лекар.

Dr. Pugh, който лекувал майката година по-рано (починала от пневмония), бил повикан, направил внимателен преглед и оставил бележка: „Мисля, че сте напълно прав. Има, мисля, малко емпием отдясно, но има белодробна туберкулоза на двата бели дроба. Съмнявам се болницата да помогне.“

Бях мислил да я изпратя в болница, защото грижите вкъщи бяха ужасни; но докторът каза, че е безполезно — нищо не може да я спаси.

Съгласих се, но се сетих за **Tuberculinum**.

Това беше шанс да го опитам — със сигурност нямаше да навреди.

Дадох ѝ няколко дози от 200-та потенция, после по-високи, докато стигнах до **cm**, с постоянно подобрение.

Кашлицата намаля, хектичните петна изчезнаха след няколко седмици, и преди да дойде истинската пролет тя беше закръглено, румено дете.

Всичко това — през студена, лоша зима и в най-нехигиенични условия.

Преди това детето имало, както мислех, туберкуларни абсцеси от увеличени шийни жлези в основата на шията.

Семейството открито казваше, че възстановяването е чудо, дължащо се на молитви към Св. Анна — и беше чудо, само че „светицата“ беше **Tuberculinum**.

Получих известие от Mary тази седмица — тя е добре, и то напълно излекувана, възстановена до здрав, силен вид, никак не хилава.

Винаги се колебая да използвам лекарството първо, но многократно съм го използвал след провал на други лекарства — и с успех, особено при туберкуларна тенденция. — Scholes.

Сърце :

Сърцебиене рано сутрин.

Усещане за тежест и натиск над сърцето.

Сърцебиене с кашлица и пронизваща болка в белите дробове.

При дълбоки вдишвания — силно сърцебиене.

Болезненост в сърцето.

Сърцебиене нощем < при повдигане на тялото.

Сърцебиене с болка в гърба.

Смърт от парализа на сърцето. — Libhertz.

Шия и гръб :

Жлезите на шията и белезите подути и много болезнени; различни точки на лупус около тях показват жълта течност под епидермиса.

Белезите на шията по-плоски; няма вече осезаеми лупусни възелчета.

Жлезите вече не се напипват, освен най-голямата, която е намалена до размера на грахово зърно.

Шийните жлези много по-малки.

Болки като иглени убождания в гърба.

Бодливо усещане в кожата на гърба.

Слабост в лумбосакралната област.

Пронизваща болка над двете лопатки; болка в областта на слезката; неопределени болки в гърба и гърдите, с усещане за натиск.

Пронизване в гърба.

Болка в гърба със сърцебиене.

(Усещане на гърба сякаш дрехите са влажни. **Bac.**)

Три червени петна отляво на гърба станали много по-дълбоки.

Силна реакция, по време на която болките в кръста < от натиск; (случай на болест на Addison; дадени две инжекции). — Pick.

Туберкулоза на сакрума значително подобрена. — Kurz.

Голям цирей на тила, силно болезнен, отделящ зелена гной и незаздравял два месеца.

Пулсираща, трептяща болка под долния ъгъл на дясната лопатка.

Силна болка в левия трапецовиден мускул, от тила към тилната област.

При събуждане след първия сън в 3 сутринта — шията и гърбът сковани и болезнени, отшумява през деня.

Неспособност да завърти главата наляво, а при завъртане надясно — болка в лявата страна.

Събуден в полунощ с потрепване в областта на левия ъгъл на лопатката; преминало към дясната лопатка и надолу по дясната ръка като конвулсивен тремор, разтърсващ ръката.

Индурарани шийни жлези.

Топка с размер на орех върху вратта на шията, подвижна и понякога сърби. — Rose.

Горни крайници :

Болезненост в предмишниците; неопределена, пронизваща болка.

Намаляване на възпалението над лакътната става; изчезване на абсцес над олекранона; синус, свързан с радиуса, отделя свободно гъста жълта гной.

Усещане за луксация със силни болки в дясната карпална става; < при опит за движение; изчезва при покой.

Треперене на ръцете.

Ръцете и ръцете толкова слаби, че не мога да пиша; трябва да поддържам дясната китка с лявата, за да вдигна чаша или чиния; и при подаване на съдове на масата.

Неспособност да се облича сам поради слабост в ръцете.

Долни крайници :

През нощта болка, отнасяна към дясното коляно; десният крак завъртян навътре и леко сгънат в тазобедрената и колянната става; движението в дясната тазобедрена става свободно; 13 ч. — лявата тазобедрена става много по-болезнена и чувствителна, по-фиксирана, абдуцирана и завъртяна навън (заболяване на лявата тазобедрена става при момиче на пет години).

Болезненост в тазобедрените стави.

Болка в дясното коляно без подуване (Heron, нетуберкуларен случай).

Коляното станало лесно подвижно и можело да се сгъва до прав ъгъл (туберкулозно засягане на дясното коляно).

Подуване и болезненост на двете коленни стави. — Heron.

Усещане за мравучкане в ръцете и краката.

Голяма слабост в крайниците след обяд.

Усещане за умора и отпадналост във всички крайници.

Болки в крайниците, умора (3–4 часа след инжекция).

Болки в крайниците (2-ри ден).

Болки в улнарния нерв и прасците и коленете; левият голям пръст силно засегнат, станал много червен и тургесцентен.

Треперене на крайниците (при алкохолик).

Потрепване в крайниците.

Тъпа болка в костите, < при ходене и много по-лоша всеки следобед и вечер.

Левият крак болезнен при ходене, трябва да държи тежестта колкото може далеч от него; по-лошо при седене, отколкото при ходене, но болката винаги по-лоша след усилие.

Силна болка през сакрума, сякаш частите са масажирани с юмрук.

Болезнени стъпала три седмици, ходи или стои на страничните ръбове, за да ги облекчи.

Туберкуларно подуване на коляното; интермитентни пристъпи на болка; експекторал кръвни съсиреци и страдал от изтощителни изпотявания; фамилна история на фтиза. — Burnett.

Туберкулозно заболяване на лявото коляно; единадесет месеца куцане; коляното много увеличено и много чувствително; зъбите мръсни и кариозни; „ягодов“ език. — Burnett.

Кожа :

Еритематозен обрив като морбили или скарлатина.

Еритема със субкутанни индурарани възли.

Големи бронзови петна на челото и слепоочията.

Бронзови върхове на пръстите.

Върхове на пръстите сякаш докоснати от **Argentum nitricum**.

Сърбеж по цялото тяло вечер в леглото; сменя мястото след разтриване.

„Обрив на гърдите и корема, подобен, казва пациентът, на този, който се появил при първата поява на болестта.“

Обрив на корема и гърба, започващ много червен; бързо става кафеникав, наподобяващ обикновен кожен обрив при вторичен сифилис.

Оточно състояние на горната устна.

Оточно състояние на клепачите.

Носът подут, напрегнат, еритематозен вид на епидермиса; лупусният участък повдигнат от жълта течност.

В два случая, поне по време на фебрилното действие, стари измръзвания отново се възпалили.

Лек пристъп на жълтеница (няколко случая).

Мястото на инжекцията леко болезнено и червено (2-ри ден).

Еритематозен румен цвят, ограничен в лупусните участъци, които са седалище на пулсираща болка.

Нееднократно е причинявал общи еритематозни кожни обриви и при някои — нодуларни изливи в клетъчната тъкан.

Цирей на дясната ръка близо до основата на малкия пръст; цялата ръка силно подута.

Циреят се отворил след около седмица, отделяйки големи количества зелена гной.

Екзема: сърбеж, парене, щипане; на петна два-три инча в диаметър по долните крака от коленете до глезените; < от топлина, допир; > от студена вода; петната повдигнати, отделящи водниста течност, която образува сухи корички; червени, толкова чувствителни, че не могат да бъдат разтрити или почесани; < при мисъл за тях.

Екзематозен обрив; сърбежът се разпространява от петно към петно; парене, жилене, пълзящо усещане; червен, горещ, подут, с нервни шокове по цялото тяло; силно жилене по цялото тяло, дори където няма раздразнение; > от студена баня или ледени торбички.

Сърбящото раздразнение преминава по крайниците и през тялото, завършващо с неволни тръпки, които преминават непрекъснато; понякога крайниците горят и пулсират; има интервали от няколко часа, понякога ден-два, когато „военните действия“ спират, само за да се възобновят с увеличена сила без паузи.

Нощем около 10 часа или по-късно, след пиене на студена вода, има киселинно усещане в стомаха като киселини; крайниците са подути от коленете надолу; изглеждат сякаш кожата е изсъхнала; силно рефлекторно раздразнение по цялото тяло; не може да понесе никаква топлина, чувствителността към топлина се увеличава.

Откакто кожните симптоми станаха толкова интензивни, нормалните вагинални секрети значително намаляха.

Фин, червен, люспест обрив на петна около инч в диаметър по цялото тяло, силно сърбящ при излагане на въздух.

Разтриването или чесането дават облекчение, но след това следва болезненост.

Обрив като петна по шията, от двете страни, няколко дни.

Фин, червен обрив на дясната китка, разпространяващ се нагоре по ръката на петна, със силен сърбеж.

Много лош характер; силно пигментиран там, където слънчевите лъчи го удрят; зъбите мръсни, зеленикави. — Burnett.

Обрив от сърбящи петна по цялото тяло, с изключение на лицето и ръцете.

Тения.

Сън :

Голямо желание за сън; сънливост през деня, след обяд.

Склонност към сън сутрин.

Треперене при започване на сън.

Студени крака в леглото.

Неспокоен сън; безсъние.

Сънят нарушен от 3 сутринта.

Безсъние поради постоянна кашлица.

Много сънища: нарушен сън, прекъсван от страшни сънища; мрачни сънища; сънища за срам; вика насън.

Интензивна неспокойност всяка нощ, с мъчителни, ужасни сънища, по-лошо към сутринта.

Сънлив през деня; може да спи цял ден, но сънят не е освежаващ.

Събуждане от 3 до 4 сутринта с ужасни сънища; за змии, пълзящи по сестра ми отзад; за тъмнозелени змии три-четири фута дълги, два инча в диаметър; изглеждат като змиите в моята родина, Колумбия.

Събуждам се плачейки от страх.

Неспокоен и буден след 3 сутринта.

Събуждане с усещане за страх, че някакво зло предстои за семейството ми.

Нарушен, мъчителен сън. — Burnett.

Треска :

Треперене при започване на сън; студени крака в леглото.

Редуване на мраз и топлина; студ и топлина в продължение на месеци.

Треска.

Силен пристъп на треска, продължаващ почти час.

Мръзнене по гърба вечер.

Мръзнене през целия ден.

Усещане за топлина вечер в леглото.

Прилив на топлина от гърба към главата.

Треска, гадене, жажда, с главоболие, без повръщане (Heron).

Приливи на топлина след хранене.

Висока температура, намаляваща за дванадесет часа.

Понижаване на температурата след всяка инжекция (Heron).

Понижаване на температурата след повишение (Heron).

Температура седем часа след инжекция — 103.8°F, придружена от жажда, тръпки, засилена кашлица, главоболие и болки в ставите (Heron).

Потене през нощта.

Много пот, особено на главата през нощта.

Обилно потене след леко усилие.

Кратка разходка и леки усилия предизвикват потене.

Кратки изпотявания сутрин при ходене.

Обилни изпотявания при леко усилие.

Студ през целия ден, най-силно нагоре и надолу по гръбнака, последван следобед и вечер от треска; пулс 104, температура 102, с жажда и силна неспокойност.

Голяма студенина на ръцете и краката с обща студенина; принудена да си легне бързо.

Иска много покривки и топли приложения на краката; ръцете студени до кръста, сякаш потопени в ледена вода; студена пот по дланите.

Треска през целия следобед и вечер; температура 99.4°F; пулс 86.

Нерви :

Внезапно ставала безсъзнателна докато шие или говори, започвала да крещи, да дърпа косата си, да блъска главата си с юмруци или да се опитва да я удари в стената или пода; пристъпите — ежедневно в продължение на месец, след което се появили спазми, с търкаляне на главата от една страна на друга и стенания; продължили пет седмици, последвани от повторни припадъци поне два пъти седмично; няколко часа преди припадък — тръпка като студ преминавала от мозъка надолу по гръбнака; когато я питали за пристъп, казвала, че главата внезапно сякаш се подувала над очите и болката ставала „ужасна“, и не помнела нищо повече; между пристъпите била свободна от всички оплаквания, освен умора и постоянна фронтална болка. — Swan.

Общи :

Усещане за умора.

Неразположение, депресия, главоболие, сънливост, затруднено дишане, стягане в гърдите, гадене.

Обща умора сутрин, усещане за отпадналост; голяма слабост в долните крайници, особено от коленете надолу.

Ужасно уморена, така че едва може да ходи.

Обща прекомерна умора след кратка разходка, така че трябва да се подпира на своя спътник.

Изтощение (загубила шест паунда за четиринадесет дни, двадесет паунда за пет седмици).

В засегнатите части — пулсираща болка.

Левкоцитоза; намаляване на оксихемоглобина.

Оксихемоглобинът първо намален, после увеличен (Henoque).

Чувства се добре, но определено губи плът.

Действа главно чрез много остро раздразнение на засегнатите вътрешни органи (по същия начин както на външните), причинявайки силно зачервяване и голямо подуване.

Настъпват действителни възпалителни процеси (не само хиперемии), и особено активни пролиферации, в: (1) краищата на съществуващи язви; (2) съседните лимфни жлези, особено бронхиални и мезентериални.

Лимфните жлези показват необичайна степен на увеличаване, особено медуларно подуване, характерно за остри раздразнения, причинено от бърза пролиферация на клетките вътре в жлезите.

Левкоцитоза; различни инфилтрации на бели кръвни клетки в засегнатите части, особено около самите туберкули.

Огромни опасни подувания в части близо до язви (дори когато повърхността на язвата става чиста), причиняващи опасно стягане.

Флегмонозно подуване, наподобяващо едем при еризипел на глотиса и ретрофарингеален абсцес.

Когато туберкулът е свързан с друго специфично заболяване, реакцията е толкова слаба, че едва се забелязва (Heron).

Сифилитичните случаи са резистентни към реакция (Heron).

Децата понасят лечението добре (Wendt).

Клиничен случай — Howard L. (типичен случай на Tuberculinum) :

Howard L., 28 г., Attleboro, Масачузетс, се разболял през есента на 1898 г., страдал от пресипналост и стомашни оплаквания. Лекарят на семейството започнал през септември 1898 г. да инжектира **Tuberculin (Koch's)** — два пъти седмично няколко седмици, после веднъж на две седмици.

Резултатът? В началото пациентът можел да работи и да се храни нормално; скоро стомахът му започнал да отказва храна, червата станали запечени, пресипналостта се увеличила и започнали задушаващи пристъпи всяка сутрин, продължаващи около час; след това дишал добре през деня.

През януари 1899 г. бил повикан спешно през нощта — пациентът се борел за въздух, дишането му се чувало от улицата. Първите му думи били: „Боже мой, помогни ми; облекчи ме, докторе, или ще умра."

Експекторацията — оскъдна, тъмнозелена, бучковидна, туберкуларна материя. Ларинксът — пълен с туберкуларни възли.

Казах на родителите му, че краят е близо. Те настояли да продължа лечението. Дадох лекарство, което временно го облекчило, но на следващата сутрин бил още по-зле. Оттогава бил в агония, борейки се за въздух.

Опитали интубация, но не можел да задържи тръбата. Умрял същия следобед, облекчен само от локално приложен хлороформ.

Пациентът имал туберкуларна диатеза и многократна гонорея. Казал, че е съобщил това на предишния си лекар.

Този случай е типичен за хиподермалното приложение на **Tuberculin**, както и много други смъртни случаи в района през последните две години.